

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่จะเลือกสรรและควบคุมสิ่งแวดล้อมและดำเนินการ เพื่อพัฒนาคนทางด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม ตลอดจนการถ่ายทอดวัฒนธรรม และพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองของบุคคลให้เกิดผลดี และเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม (เนพนงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2527 : 4)

การศึกษาเป็นเครื่องมือซึ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน และคนย่อมเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศ ความเจริญ วัฒนาของประเทศย่อมอิงอยู่กับคุณภาพของพลเมือง การจะทำให้ประชากรมีศักยภาพ ต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษา การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญอันทรงประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญ มีความจำเป็น และเป็นการวางรากฐานให้แก่ชีวิตของพลเมือง เพราะประชากรทั้งหมดต้องผ่านการศึกษาระดับนี้ ถ้าการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ผลิตพลเมืองที่มีศักยภาพ มีคุณภาพออกมา ก็เชื่อได้ว่า การพัฒนาประเทศทุกสาขาจะดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น รุดหน้า และมีประสิทธิผล

ในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ประกอบด้วยบุคคลที่สำคัญสองฝ่าย คือฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายบริหารนั้นประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อผลงานขององค์การ หรือของโรงเรียนมาก เพราะผู้บังคับบัญชาทำหน้าที่เป็นผู้นำของโรงเรียนด้วย

องค์การทุกรูปแบบย่อมต้องการผู้นำ ผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารงาน เพราะผู้นำเป็นสัญลักษณ์ และเป็นจุดรวมแห่งพลังของสมาชิกในองค์การ ความสามารถและลักษณะของผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์การ ดังนั้นผลงาน

ของโรงเรียนจึงเป็นผลสะท้อนจากภาวะผู้นำของครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนนั้นๆ (สงาน สุทธิเลิศอรุณ 2529 : 124) ครูใหญ่เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในเรื่องการบริหาร การศึกษาเพราะครูใหญ่เป็นหัวหน้าหน่วยบริการที่เล็กที่สุดในการจัดการศึกษา นโยบายต่างๆ หลักสูตร ความมุ่งหมายของการศึกษา หรือ วิธีสอนต่าง ๆ นั้น โรงเรียนจะนำไปใช้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับครูใหญ่ทั้งสิ้น ถ้าครูใหญ่ไม่เข้าใจหน้าที่ของตน ไม่ดำเนินนโยบายให้ถูกต้องแล้ว นโยบายต่าง ๆ ก็จะไม่เป็นไปตามที่ราชการต้องการ จึงถือว่าครูใหญ่เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง (สมาน แสงมะลิ 2513 : 5 อ้างถึงใน ชำนาญ ชื่นช่วย 2530 : 3) ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนประถมศึกษา จะต้องต้องมีผู้บริหารโรงเรียน ที่มีความรู้ความสามารถ มีความสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีความชำนาญ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นำการพัฒนาสู่โรงเรียนและชุมชน ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการบริหารงาน ด้านต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญ ที่จะนำความจริงใจก้าวหน้ามาสู่โรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ หวังที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง สามารถบริหารโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนจะดีหรือไม่ มีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับครูใหญ่เป็นสำคัญ (ก่อ สวัสดิทานิชย์ 2522 : 13)

แม้ว่า ผู้นำจะเป็นเหตุสำคัญในการไขไปสู่ความมีประสิทธิผล แต่เป็นความจริงที่ ว่าผู้นำไม่อาจทำงานทุกอย่าง ให้สัมฤทธิ์ได้ด้วยตัวเพียงคนเดียว ต้องอาศัยกระบวนการและ ผู้ร่วมงานอื่น ๆ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำของโรงเรียน จึงต้องคอยหนุน นำจิตใจและคอยกระตุ้นจูงใจให้ผู้ที่บังคับบัญชา ซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติการให้ร่วมมือ ร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอยู่เสมอ เมื่อพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้บริหารซึ่งเป็น ผู้นำของโรงเรียนโดยพิจารณาจากการใช้อำนาจหน้าที่และการให้ผู้ที่บังคับบัญชา มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานเป็นเกณฑ์แล้ว อาจแบ่งลักษณะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียน ออกได้เป็น 4 แบบ คือ " ผู้นำแบบตามสบาย ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบอัตนนิยม ก้าวร้าว และ ผู้นำแบบอัตนนิยมขอมตาม " (Cassel and Stanick 1961 : 2)

จึงเป็นเรื่องน่าศึกษาว่า หากอยู่ในสถานการณ์หรือภาวะอย่างเดียวกัน ผู้บริหาร โรงเรียนแต่ละคน จะเลือกกระทำเพื่อดำเนินงานไปสู่เป้าหมายด้วยวิธีการอย่างไร การ เลือกแสดงพฤติกรรมจากภาวะหรือสถานการณ์ที่เหมือนกันอาจจะแตกต่างกัน ดังคำกล่าวที่ว่า "ความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับตัวบุคคล รวมทั้งสิ่งแวดล้อมหลายร้อยอย่างรอบตัวเขา" (แฮโรลด์

จิณ 2528 : 126) และ "ผู้นำแต่ละคนจะมีแบบของความ เป็นผู้นำของตนเอง แบบ ของความ เป็นผู้นำในกลุ่มคนแต่ละกลุ่มย่อมแตกต่างกันไป และย่อมแตกต่างกันตามลักษณะ ของ คนที่เป็นผู้นำด้วยเช่นเดียวกัน" (วิทยุ โย สาส 2526 : 259)

จากรายงานการวิจัยเพื่อการประถมศึกษา (กองการประถมศึกษา 2520 : 24-60) ซึ่งจังหวัดระยองเป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ด้วย ได้พบปัญหาเกี่ยวกับ ตัวครูใหญ่ และครูดังนี้ "ครูใหญ่และครูขาดความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ . . . ครูใหญ่มีความเฉื่อยชา ถ่วงงาน บางคน ลุ่มหลงอยู่กับการปฏิบัติตนแบบเจ้าขุนมูลนาย " ส่วน ดาวเรือง รัตนิน (2518 : 80-89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างอยู่ในจังหวัดชลบุรี และปราจีนบุรี ซึ่งอยู่ในเขตการศึกษา 12 ด้วย พบว่า "ครูใหญ่ส่วนมากบริหารงานคนเดียว ขาดการประสานงานในการบริหารงานภายใน . . . การประเมินผลการทำงานของครูยังขาดหลักเกณฑ์และความยุติธรรม" และ การศึกษาปัญหา ภายในเขตการศึกษา 12 จากโครงการวิจัยและวางแผน เพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง (จังหวัดระยอง 2525 : 2) พบว่า "บุคลากรครูบางส่วนเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นในการ ทำงาน เพราะขาดการควบคุมดูแลจากครูใหญ่ ครูใหญ่ขาดการวางแผนในการทำงาน ขาด ความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา " แสดงให้เห็นว่า เคยมีผู้บริหารบางส่วนที่มีลักษณะผู้นำ คล้ายกับแบบตามสบาย หรือแบบปล่อยปละละเลย และแบบอัตโนมัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็น การขัดกับหลักการทางการศึกษา และเจตนารมณ์แห่งรัฐ ที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งยังส่งผลให้เกิดปัญหา ในการบริหารการศึกษาด้วย

จากรายงานการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ของประเทศไทย ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด และ ระยอง สัจด์ อูกรานันท์ (2526 : 138) ได้สรุปว่า "คุณภาพในการจัดการศึกษาภายใน โรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ปัญหาที่ควรจะได้รับแก้ไข เป็นอย่างมากนั้น ควรจะอยู่ที่การปรับปรุงคุณภาพของการบริหาร" และผู้ที่ เป็นกุญแจสำคัญ ในการบริหารงาน คือ " ผู้นำ " ดังนั้น ลักษณะผู้นำจึงน่าจะเป็นเงื่อนไขหลักประการหนึ่ง ดังที่ อรุณ รักธรรม (2517 : 194-195) กล่าวว่า " ภาวะผู้นำ นั้นย่อมจะเป็นปัจจัย สำคัญยิ่งในการบริหารงาน เพราะผู้นำนั้นเปรียบประดุจดวงประทีปขององค์การ และเป็นจุด รวมพลังของทุกคนในองค์การ ฉะนั้น ผู้นำย่อมเป็นหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ได้

บังคับบัญชา และต่อผลงานอื่นเป็นส่วนรวม คุณภาพและลักษณะของผู้นำย่อมจะสะท้อนต่อวิธีปฏิบัติงาน และผลงานขององค์การ หรือหน่วยงานแต่ละแห่งเป็นอันมาก " ประกอบกับเกรียงไกร วนะภูติ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ ครู และกรรมการศึกษา ในเขตการศึกษา 12 พบว่า " คุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ความรับผิดชอบ ความเป็นประชาธิปไตย . . . " ด้วยเหตุดังกล่าว เขตการศึกษา 12 จึงเป็นพื้นที่ที่นำศึกษาว่าในปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะผู้นำเป็นแบบใด

ประสิทธิภาพการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ย่อมวัดจากสัมฤทธิ์ผลทางด้านการเรียนของนักเรียน เป็นประการสำคัญ เพราะเป้าหมายในการบริหารการศึกษาทั้งหมดล้วนอยู่ที่การเรียนการสอนดังที่ อุกฤษ บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 139) ได้กล่าวว่า " คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน เป็นเครื่องนิสัจน์ฝีมือการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการบริหารการศึกษา คุณภาพจึงเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา " และจากการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ จึงได้มีการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งแต่ละจังหวัดได้มีการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนทุกโรงเรียน เพื่อทราบผลเป็นรายห้องเรียน โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และอำเภอ การประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาในระดับจังหวัด นั้นได้ใช้ผลการสอบปลายปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นสิ่งประเมิน เพราะถือว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผลผลิตที่ผ่านกระบวนการทางการศึกษา ในระบบประถมศึกษาโดยสมบูรณ์ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงควรเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบถึงระดับแห่งคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนนั้น ๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยการจำแนก ผู้บริหารโรงเรียน ตามผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษา เพื่อจะศึกษาว่า ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาระดับจังหวัด อยู่ในอันดับต้น ๆ กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาระดับจังหวัดอยู่ในอันดับหลัง ๆ จะมีลักษณะผู้นำเป็น

แบบไหน หากการศึกษาทำให้ทราบแบบผู้นำแล้ว ก็สามารถนำแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งจะเป็นผลให้ทราบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาทั้งสองกลุ่มมีแบบผู้นำที่เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

จากการสำรวจการวิจัยเกี่ยวกับแบบผู้นำในประเทศไทย ปรากฏว่า มีการวิจัย โดยใช้แบบประเมินความสามารถ ในการเป็นผู้นำ (The Leadership Ability Evaluation) ซึ่งสร้างโดย Russel N. Cassel และ Edward J. Stanick ในปี ค.ศ. 1961 สำหรับวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเป็นผู้นำกับประชากรกลุ่มอื่น ซึ่ง มีใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่องนี้ ซึ่งจะเป็น การก่อให้เกิดข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผู้นำ เพิ่มขึ้นในอีกรูปแบบหนึ่ง ทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการ พิจารณาถึงแนวทางในการอบรมและพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพและมี ลักษณะผู้นำอันพึงประสงค์ ในอนาคตด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบแบบผู้นำ ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียน ที่มีผลการประเมิน คุณภาพนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง กับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพ นักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกเพื่อทำการวิจัย ถูกกำหนดให้อยู่ใน ภาวะเป็นผู้นำตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในแบบสอบถาม
2. คำตอบที่ได้รับ จากแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ แสดงถึงความ เป็นผู้นำจากการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะให้ข้อความรู้เกี่ยวกับแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีลักษณะผู้นำแบบใด เป็นแบบที่เหมือนกันหรือต่างกัน
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล หรือข้อพิจารณาในการอบรมพัฒนาผู้บริหาร เพื่อให้มีลักษณะผู้นำในแบบที่พึงประสงค์
3. ผลการวิจัย จะเป็นข้อมูลที่จะทำให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยในด้านนี้ให้กว้างขวางต่อไป

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. แบบผู้นำ ได้แก่ ลักษณะต่าง ๆ 4 แบบ ดังที่ปรากฏตามแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ (The Leadership Ability Evaluation) ของ Russel N. Cassel และ Edward J. Stanick ลักษณะผู้นำทั้ง 4 แบบ ได้แก่
 - 1.1 ผู้นำแบบตามสบาย (Laissez - Faire) เป็นลักษณะที่แต่ละคนในกลุ่มมีอิสระอย่างกว้างขวาง การตัดสินใจขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ผู้นำไม่มีอิทธิพลชักจูงสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนทำงานตามความพอใจของตนเอง
 - 1.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic - Cooperative) เป็นลักษณะที่มีการประชุมปรึกษาหารือในการตัดสินใจกระทำกรใด ๆ ผู้นำแสดงตนเป็นทั้งผู้นำและสมาชิกในกลุ่ม การปรึกษาหารือเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สมาชิกในกลุ่มมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น คำนึงถึงกฎเกณฑ์ของกลุ่มและร่วมมือกันปฏิบัติงาน
 - 1.3 ผู้นำแบบอัทนียมก้าวร้าว (Autocratic - Aggressive) เป็นลักษณะที่ผู้นำใช้การตัดสินใจโดยการไม่ปรึกษาหารือกับสมาชิกในกลุ่ม ตัดสินใจด้วยตนเอง ถืออำนาจเป็นใหญ่ แสดงออกในทางก้าวร้าว และจะวางแผนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 1.4 ผู้นำแบบอัทนียมยอมตาม (Autocratic - Submissive) เป็นลักษณะผู้นำที่ใช้การตัดสินใจกระทำกรใด ๆ ด้วยตนเอง เป็นผู้ถืออำนาจของตนเป็นใหญ่

ชอบใช้อำนาจของตนอย่างเต็มที่ โดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม และมีแนวการบริหารงานที่นำหลักการที่ตนเห็นชอบมาจากบุคคลภายนอกกลุ่ม ที่ตนไปปรึกษาหารือ เช่น คณะกรรมการ หรือ ผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ หรืออำนวยการในงานต่าง ๆ ของโรงเรียน อันได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. เขตการศึกษา 12 หมายถึง เขตที่รวมเอาหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาซึ่งแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และปริมาณด้านการศึกษา ครอบคลุม 7 จังหวัด คือ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และ ระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยสังเขป ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความมุ่งหมาย (Purposive Sampling) คือ

1.1 ตัวอย่างประชากร ที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาระดับจังหวัด อยู่ในร้อยละ 10 แรกของการเรียงอันดับจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ในแต่ละสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด โดยใช้ผลการประเมินในปีการศึกษา 2529 เป็นเกณฑ์

1.2 ตัวอย่างประชากร ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาระดับจังหวัดอยู่ในร้อยละ 10 สุดท้าย ของการเรียง

อันดับจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ในแต่ละสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยใช้ผลการประเมินในปีการศึกษา 2529 เป็นเกณฑ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ (The Leadership Ability Evaluation) สร้างโดย Russel N. Cassel และ Edward J. Stanick ในปี ค.ศ. 1961 เพื่อประเมินความสามารถในการตัดสินใจ

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ แก่ผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่เลือกเป็นตัวอย่างประชากร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติเป็นลำดับ ดังนี้

4.1 ใช้ค่าร้อยละ ในการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพ

4.2 ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และ เกณฑ์ของ Cassel และ Stanick

ในการวิเคราะห์แบบผู้นำ

4.3 ใช้ค่าที (t - test) ในการเปรียบเทียบแบบผู้นำ

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของ

การวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ความหมายเกี่ยวกับผู้นำ ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ วิธีการศึกษาการเป็นผู้นำ ประเภทและแบบของผู้นำ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบของการเป็นผู้นำ คุณลักษณะของผู้นำและการวิจัยเกี่ยวกับแบบของความเป็นผู้นำ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม แสดงรายชื่อหนังสือ และเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ประกอบด้วย หนังสือคำสั่งแบบสอบถาม และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย